

THOMAS WILHELMSSON

YLIOPISTOUUDISTUS

TARKOITUS, TOTEUTUS JA TULOKSET

Gaudeamus

Copyright © 2021 Kirjoittaja & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Jussi Jääskeläinen
Kannen kuvat: Helsingin yliopistomuseo

KL 38.4, 16.8
UDK 001

ISBN 978-952-345-148-3

Painopaikka: Printon Trükikoda, Tallinna 2021

SISÄLLYS

PROLOGI, ELI MITEN JOUDUIN TÄHÄN LIEMEEN 9

1. RIITASOINNUT 17
2. KÄÄNNEKOHDAT JA TAISTELUTANTEREET 23
  - Liikkeelle yliopistojen aloitteesta 23
  - Aallolla ratsastaen 26
  - Demarivetoinen alku 31
  - Tyyntä myrskyn edellä 36
  - Tieto kulkee – vai kulkeeko? 43
  - Barrikadeille 47
  - Kamppailu siirtyy eduskuntaan 63
  - Toimeenpanon pohjustus 68
  - Miksi kiisteltiin? 78
  - Ristiriidoista jälkipuintiin 81
3. ”JOHTAMISJÄRJESTELMÄ” JAKAA JOUKKOJA 87
  - Uudistuksen johtamisratkaisut 88
  - Voiko yliopistoa johtaa? 95
  - Hyvää johtajuutta etsimässä 100
  - Ensimmäiset askeleet kohti uutta johtamisjärjestelmää 104
  - Vaihtoehtojen kirjo ja autonomisen yliopiston kehittämistarpeet 109
4. HALUTAAN OLLA VIRKAMIEHIÄ: YHTEISTYÖTÄ AMMATTI-JÄRJESTÖJEN JA HYY:N KANSSA 113
  - Virkamiehistä työntekijöitä 114
  - Yliopisto työehtosopimuksen osapuoleksi 120
  - Kohti uusia mahdollisuuksia 122
  - Opiskelijat ja HYY yhteistyökumppaneina 127
5. VALTIOVARAINMINISTERIÖ VASTUSTAJANA: SJOITUKSET JA KIINTEISTÖT 130
  - Yliopistojen pääomitus 132
  - Indeksiehto 135
  - Kiinnteistöt omiksi 138
  - Pyrrhoksen voitto? 148

6. MINISTERIÖN VASTAISKU:
PRIVILEGIOT JA APTEEKKI 149
Ensimmäiset varoitusmerkit 151
Vääntöä verotuslainsäädännöstä 154
Brysselin komennossa 156
Apua eduskunnasta 159
Veroprivilegion joutsenlaulu 164
7. JULKIKUVA JA VARAINHANKINTA:
NUOREKAS VAI PERINTEINEN? 170
Kohti nuorekkaampaa julkikuvaa 172
Varainhankintaa kehittämään 178
Pysyvästi nuorekkaampi? 191
8. ASKEL UUTEEN MAAILMAAN:
UUDISTUNUTTA BYROKRATIAA? 194
Johtosäännöt ja rakenteet 196
Uusi toiminnanohjausjärjestelmä 203
Talouden hallinta 208
Siirtyvien sosialisointi 213
SAPpi kiehuu 218
Kokonaiskustannusmalli tutkijoiden riesana 221
Kohti uusia mahdollisuuksia 223
9. KUINKAS SITTEEN KÄVIKÄÄN? 225
Mitä opittiin: miten yliopistouudistusta on johdettava 226
Vahvistuivatko autonomia ja strateginen johtaminen? 229
Profilointi haasteena 238
Puukolla selkään: yliopistoleikkaukset 242
Miksi uskon edelleen yliopistouudistukseen? 245
Kohti tulevaisuuden yliopistoa 247
Pohjoismaisen yliopistomallin puolustus 255
- KIRJOITTAJA 261